

Bibliaóra – 2022. november 29.

Előfohász: „Te azért, fiam, erősödjél meg a kegyelemben, amely Krisztus Jézusban van. (II Tim 2,1).” Ámen.

Ének: 297. dicséret: „Ó seregeknek Hatalmas Királya...”

Előima

Minden mögött jelen vagy, kegyelmes és szerető Atyánk a Jézus Krisztusban! Akár lakoma, akár gyász fenyeget, a Te áldó jelenléted nem marad el. Köszönjük, hogy Te mindent átírsz és megpecsételsz, mert nem hagyod, hogy szolgálatodat beszennyezzék a keresztyének és a pogányok. Így kérünk, adj ma is olyan bizonyosságot életünknek, hogy Te nem vagy néma, ha hangtalanul is írsz, rettegést és félelmet váltasz ki mindenkiből, aki megszenteltségteleníti a Te nagy neved és dicső tetteid. Kérünk, cselekedj, hogy Igéd eljusson a szívig. Láthatatlan kezded ne a meztelen falakra, hanem a húszívekbe vésse a legdrágább üzenetet: kegyelmes és irgalmas vagy. Esedezve fohászunk, ítéld meg bennünket, légy a mi pásztorunk és botoddal ott vigasztalj, ahol nincs remény, ott fedj, ahol nagy az elbizakodottság, ott rendezz, ahol rendetlenség van. Könyörülj rajtunk, Fiadban, az Úr Jézus Krisztusban elégtételeddel. Ámen.

Ószövetségi alapige: Dániel próféta könyve 5. fejezet, 1-7. verse:

„Bélsaccar király nagy lakomát rendezett ezer főrangú emberének, és az ezer emberrel együtt itta a bort. A bor hatására megparancsolta Bélsaccar, hogy hozzák elő azokat az arany- és ezüstedényeket, amelyeket apja, Nebukadneccar hozott el a jeruzsálemi templomból. Azokból akart inni a király főrangú embereivel, feleségeivel és ágyasaival együtt. Elő is hozták az aranyedényeket, amelyeket a jeruzsálemi templomból, az Isten házából hoztak el, és a király azokból ivott főrangú embereivel, feleségeivel és ágyasaival együtt. Itták a bort, és közben dicsőítették az aranyból, ezüstből, rézből, vashoz, fából és kőből csinált isteneket. Egyszerre csak egy emberi kéz ujjai tűntek fel, és írni kezdtek a királyi palota festett falára, a lámpatartóval szemben; a király pedig nézte a kezet, ahogyan írt. Közben a király arca elsápadt, gyötrő gondolatai támadtak, meggörnyedt a háta, és még a térdei is reszkettek. A király hangosan kiáltozni kezdett, hogy vezessék eléje a varázslókat, a csillagjósokat és a jövendőmondókat. Azután így szólt a király a babiloni bölcsekhez: Bárki is legyen az, aki elolvassa ezt az írást, és meg tudja nekem magyarázni, az bíborba öltözhetsz, aranyláncot kapsz a nyakára, és rang szerint harmadik lesz az országomban.”

Kedves testvérek az Úr Jézus Krisztusban!

Nagyot ugrunk az időben és a térben. A próféta szándékosan egy lakomára invitál bennünket, amely nem egy közönséges vacsora, hanem bizony kultuszi szerződés-kötés. A meghívottak száma egy keretszám: 1.000, de mindenképp jelzi, hogy az ezer főrangú ember mellett ott vannak feleségeik és ágyasaik. A lakomának egyetlen kelléke van: a bor. Mámorító erejéről már olvastunk a Szentírás első lapjain: *„Nóé, a földműves volt az első, aki szőlőt ültetett. Egyszer bort ivott, megrészegeedett, és meztelenre vetkőzött a sátrában. Hám, Kánaán ősatya meglátta apja szemérmét, és elmondta kint levő két testvérének. Akkor Sém és Jáfet fogták a ruháját, a vállukra terítették, s háttal bemenneve betakarták apjuk szemérmét, de elfordították arcukat, és így nem látták apjuk szemérmét. Amikor Nóé kijózanodott, és megtudta, hogy mit tett vele a kisebbik fia, ezt mondta: Átkozott Kánaán! Szolgák szolgája legyen testvérei között! Ezután ezt mondta: Áldott az Úr, Sémnek Istene! Legyen Kánaán a szolgája! Terjessze ki Isten Jáfetet, lakják Sém sátraiban! Legyen Kánaán a szolgája!” (IMóz 9,21-23)!* A borivás a szolgálattelévő papoknak tiltva volt (IIIMóz 10,9); Az Úrnak elválasztott nazírok sem fogyaszthattak bor (IVMóz 6,3.20); a részegeskedés eleve tiltva volt (Péld 4,17; 31,4-5). A Zsoltáros a teremtő és a megtartó Istennek tulajdonítja a bort, *„amely felvidíti az ember szívét, és ragyogóbbá teszi arcát az olajnál (Zsolt 104,15).”* Az Ószövetségben nem hígították, az Újszövetségben már elegyítették vízzel. Orvosságul szolgált Timóteus számára (ITim 5,23), de orvosságként használta az irgalmas samaritánus is a félholtra vert ember sebeire (Lk 15,34). A túlzott borivástól óv az Ige. (ITim 3,8; Tit 2,3), Jézus a kánai menyegzőn mégis a vizet borra változtatja első jelként (Jn 2,1-11); és az utolsó vacsorán Jézus a szőlőtő termését emlegeti, amit együtt ivott tanítványaival. (Mt 26,29). A bor, mint kultuszi kellék, nem mint a vacsora mellékterméke, a boldogság és a felejtés itala. Kifejezetten kultuszi ital, itt ebben az esetben. A vérszerződésre gondoljunk. Hiszen Bélsaccar ezt a lakomát nem a pompa és a dicsőség lakomájaként hívhatja egybe, hanem bizony Babilon kapuit döngeti az ellenség és a király szövetségeseiket keres. Egységes királyi tisztviselőtestületet akar maga mellett tudni. Szövetségi vacsora ez, ahol a bor által olyan eksztatikus állapotba esnek, hogy segítségül hívják saját kézzel csinált isteneiket. Meg kell nyerniük ezt a csatát és kegyeik megnyerésével elérik a győzelmet. Sőt, még Izráel Istenét a maguk oldalára akarják állítani egy bravúros húzással, mégpedig a jeruzsálemi templom kegytárgyaiból isszák a szövetségkötés nedűjét. Milyen szegényes bizonyítvány, amikor a társuralkodó, a kis herceg, Nabonid legidősebb fia, nem tudja saját világát fenntartani. Kellenek a szövetségesek, kellenek a kézzel csinált istenek, még Izráel Istene is kell, csak éppen azt nem veszi észre, hogy már rég mindent elveszített. A buba fojtott bánat, a rossz vonzás, mely az életet nyomorítja, Isten ítéletét vonja maga után. Első üzenete Isten Igéjének ma felénk éppen ez: *„Hogyan hat ránk a bor, a szeszes ital? Mire vagyunk képesek akkor amikor egy bizonyos mennyiségű bor a*

szervezetünkbe kerül. Katasztrófák előidézői. Ma ennek mérését nagyon pontos műszerek garantálják. Nem szükséges már a régi bevált módszer a vérvétel. Balog Zoltán püspök úr édesapja, aki az iszákos mentő misszióban tevékenykedett, itt a pozsonyi gyülekezetben a viperához hasonlította a bor ténykedését életünkben. Ünnepe, amiben egyetlen kellék létezik: a pohár és a tartalma. Az ünnepséget egyedül a bor garantálta. A festett nők és a pezsgős vacsorák nem vezetnek semmire. Petúr bordala álljon itt mementóként Erkel Ferenc Bánk-bán operájából: „Ha bánat és a bor Agyadra frigyre lép, S lassankint földerül Az élet puszta kép, Gondolj merészet és nagyot, És tedd rá éltedet: Nincs veszve bármi sors alatt, Ki el nem csüggedett. Gondold meg és igyál: Örökké a világ sem áll; De amíg áll és amíg él, Ront vagy javít, de nem henyél, Ront vagy javít, de nem henyél. Igyál, igyál, igyál!” Nincs haszna, hiszen csak egyről tanúskodnak, az ember vétkezik. A végsőig elment az az uralkodó, akit leuralta a bor. A jeruzsálemi templom, az élő Isten templomának kellékeiből fogyaszt. Az istenei közé így akarja a leigázott Urat maga mellé állítani. De az Úr, amit egykor megengedett Kürosznak, azt egyáltalán nem engedélyezi a kis hercegnek. A templomi szertartásokhoz csináltatott arany és ezüst kellékek nem a pogány kultikus borivást szolgálják. Isten és népének a kapcsolatát hivatottak megjavítani, nem pedig egy királyságot megmenteni. Az Úr Izráel Királya és nem Bélsaccar. Bélsaccar a borivás rabja, de nem Izráel Istenének a függőségében él. Milyen vakmerő és céltudatos és mégis mennyire kétségbeejtő, hogy a világ a megszenteltetés útján akar győzelmet aratni. De Istent nem lehet megcsúfolni. Ez a végső lakoma csak egy rejtett álca, a megrémült uralkodó utolsó reménye. Az uralkodó rejtett félelemben él, és közben nem veszi észre, hogy tettei mögött csak pánik és Isten szentségének teljes megcsúfolása történt. Épp ezért a büntetést is csak a mámorban úszó király látja. A láthatatlan Isten keze ír a lámpatartó melletti falra. Isten mindig annak az embernek válaszol, aki gátlástalanul él és mozog. A Trónon ülő válaszol a földi trónon ülő tetteire. A lámpatartó megvilágította a kezét. Nagy félelem és rettegés fogta el, teljesen összeomlott, magába roskadt, istentisztelete az élő Isten megcsúfolásába torkollott. Azonnal segítséget kért, a megmenekedést pedig újból földi bölcseitől várta. Nem könyörgött az Úristenhez, hogy vétkeit bocsássa meg, hanem ígért, rálicitált mind arra, amit látott. Királyi ruha, aranylánc és a harmadik hely a királyságban. Hangosan kiált a király: a varázslókat, a csillagjósokat és a jóvendőmondókat hívja, de nem könyörög megbocsátásért az Úristenhez, Aki ellen vétkezett. Nem tud nagyot ígérni, mert Ő is csak a második a sorba. A földi második éppen az ELSŐ és AZ UTOLSÓ ellen vétett. Bizony képlékeny az a biztonság, amit itt megrajzol kétségbeesetten a kis herceg. De azt is el kell mondanunk, szegény az az ember, aki már ígérni sem tud. Hamu és gyémánt ez a királyság. Áll, de elbukik.

Nekünk is látnunk kell ma ebből a történetből egyen-egyenként: „Adventben fel kell tennem a kérdést, hogy az életem epizódjai-e az ünnepes félév ünnepeinek

sora, mely újból és újból az üdvtörténet szívbeli megélésére ad alkalmat? Valóban közel engedem-e magamhoz az ünnepek nekem szóló sorsdöntő eseményeit, melyek már egyszer átalakították az életemet? Valóban? „Csak” lakoma lesz belőle, melynek végén látom ledőlni királyságomat. Isten ledönti azt a kézzel csinált építményt, amit mi beleraktunk, beletettünk minden nagy lakománkba. Ledönti, mert Ő jelen akar lenni, Ő valóban azt akarja, hogy a klenódiumok az Ő élő gyülekezetének a részét képezzék és emlékezzünk arra, ami értünk történt. A karácsony, az úrvacsoraosztás, az Istentől jött világosság, az Úrban meggyökerezett élet, a megtestesült isteni csodajel: „Az Ige testté lett!” (Jn 1,14) váljék számunkra mindenné, teljessé, egészé, hogy a megterített asztalunk mellett jusson hely Jézusnak is, Aki azért jött, hogy „megkeresse és megtalálja az elveszetett.” (Lk 19,10)

Közének: 325. dicséret 3.verse: „Próféta, kinek nincs mása...”

Újszövetségi alapige: Lukács evangéliuma 4. része 14-30. versei:

„Jézus a Lélek erejével visszatért Galileába, és elterjedt a híre az egész környéken. Tanított a zsinagógáikban, és dicsőítette mindenki. Amikor Názáretbe ment, ahol felnevelkedett, szokása szerint bement szombaton a zsinagógába, és felállt, hogy felolvasson. Odanyújtották neki Ézsaiás próféta könyvét, ő pedig kinyitotta a könyvtekercset, és megkereste azt a helyet, ahol ez van megírva: „Az Úrnak Lelke van énrajtam, mert felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessem a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat, és hirdessem az Úr kedves esztendejét.” Ekkor összegöngyölítve a könyvtekercset, átadta a szolgának, és leült. A zsinagógában mindenkinek a tekintete rajta függött; ő pedig így kezdett beszélni hozzájuk: Ma teljesedett be ez az írás a fületek hallatára. Mindnyájan egyetértettek vele, majd elcsodálkoztak azon, hogy a kegyelem igéit hirdeti, és azt kérdezték: Nem József fia ez? Ő pedig így szólt hozzájuk: Biztosan azt a közmondást mondjátok rám: Orvos, gyógyítsd meg magadat! Amiről hallottuk, hogy megtörtént Kapernaumban, tedd meg itt is, a saját hazádban! Majd így folytatta: Bizony mondom nektek, hogy egyetlen próféta sem kedves a maga hazájában. Igazán mondom nektek, hogy sok özvegyasszony élt Izráelben Illés napjaiban, amikor bezárult az ég három esztendőre és hat hónapra, úgyszólván nagy éhínség lett azon az egész vidéken, de egyikükhöz sem küldetett Illés, csak a Szidónhoz tartozó Sareptába egy özvegyasszonyhoz. És sok leprás volt Izráelben Elizeus próféta idejében, de egyikük sem tisztult meg, csak a szír Naamán. Amikor ezt hallották, a zsinagógában mindenki megtelt haraggal, felkeltek, kiűzték őt a városból, és elvitték annak a hegynek a szakadékáig, amelyen városuk épült, hogy letaszítsák; ő azonban átment közöttük, és eltávozott.”

Kedves testvérek az Úr Jézus Krisztusban!

A Lélek által mondott Jézusi tanítás gyümölcsöt terem azok életében, akik befogták beszédét. A zsinagógai istentisztelet áldás mindazok számára, akik Őt hallgatják, de mindenki levonhatja a tanúságot abból, amit hall.

Galilea Lukács szerint mindennek a kezdete. Kezdetben volt az Ige Galileában, mert még otthon is tudniuk kell arról, hogy Jézusnak mi a küldetése. Jézus megtalálja a hasznos igét. Nem keresi, hanem megtalálja. Őt találja meg az Úr szava.

Ez pedig egy összerakott ézsaiási idézet. Lukács az egyetlen, aki ezt az Igét egy kicsit összeragasztja. A pontos sorrend így néz ki: Ézs 61, 1, a. b. d. 58,6d és 61,2a.

1. „Uramnak, az Úrnak lelke nyugszik rajtam, mert felkent engem az Úr. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, bekötözöm a megtört szíveket, szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadon bocsátást a megkötözötteknek.

2. „Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a jogszerűen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot!” (Ézs 58,6)

3. „Hirdetem az Úr kegyelmének esztendejét...”

Izráel és Sion ígéretük kimaradnak. Kedves Testvérem! Megtalált már az Úr Igéje ilyen pontosan? Mi a feladatod? Mi a célja Istennek a te életteddel? Ézsaiás, Jeremiás vagy Elizeus próféta kell légy a közösségedben? Az Írás beteljesedik. Az Ige kőszájként megáll. A bűnből való szabadulás mennyire hangsúlyos. A szegény, a megtört szívű, a fogoly, a megkötözött kategóriái felé hangzik az evangélium. Hírvivője és eszköze maga Jézus. Az elengedés éve minden ötvenedik esztendő. Minden adóság és elmarasztalás a múlté. Mindent elengedni, amihez eddig ragaszkodtál, csak Jézuson keresztül tudsz. Mindent. A szabadulás éve: Isten országának a drága eljövetele. Látható ország láthatatlan tagsággal Jézus szolgálatán keresztül. Teljesen különleges igehirdetés. Nem szokványos frázisok. Nincs pátoszos beszéd és nincsenek fellengzős kérdések. Tanítás van. Épülni Jézus tanítása által. – ez a cél. Ahol az igehirdetés központjában Jézus áll, nincs mellébeszélés. Egyszerre csak a mára vonatkoztatás létezik, ami mindent megváltoztat. Ma. Nem tegnap és holnap. Ma, mert a márt adták, de a holnapot nem ígérték. A mának nagy szerepe van Jézussal kapcsolatban. Aki ezt a napot a jelent nem tudja összekapcsolni Jézussal, halott, bűneiben él. Semmit nem tud róla. Jézus épp ezért ott és akkor belefűr a Názáretiek gondolkodásába. Pizkálódzik és kritizál. Keménykedik, mert orvosnak nézik, de nem hiszik, hogy orvos, mert meg kell, hogy gyógyítsa önmagát. Mintha azt mondanák: „DOKTOR úr a maga szíve sose fáj?!“ Mi is úgy vagyunk vele, mint a Názáretiek Jézussal voltak: „Egy teltkarcsú orvostól senki sem fogadja el a direktív utasítást: „Le kell fogyni!” Közben elfelejtjük, hogy az orvos külsője és a mi diagnózisunk, az két különböző dolog. Jézus üdvösségről beszél, a ma elhalaszthatatlan lehetőségéről

vall, ők pedig arról, hogy gyógyítsa meg őket, teljesítse minden kérésüket. Ezt a közmondást egy újabbal magyarázza meg, ami teljesen kiveri a biztosítékot. Szűkebb pátriáját veti össze prófétai szolgálatával. Személyét prófétákhoz köti, méghozza teljesen szuverén módon. Hiteltelen szolgálat József fiának a szolgálata, miért mert közöttük nőtt fel, mert egy közülük? Szimbolikus a kezdet, mert Illés és Elizeus sokat szenvedtek népük megváltása érdekében.

Az emberek az evangéliumra haraggal és dühvel válaszolnak. Nincs mit keresnie ott, ahol áll. Nem való a kezébe a szent tekercs! Kiprédikált bennünket. Nem kell nekünk, hogy bennünket okítson. Jézus kegyelemhirdetése haragot vált ki. Szinte tetlegességig mennek el. Az emberek letaszítják Jézust, Isten azonban felmagasztalja. Az emberek megvetik, az megmenti szolgáját kezükből. Izráel háza istenkáromlást hall ki szavaiból, máshol kegyelemhirdetés és gyógyulás minden beszéde. Jézust tönkre akarják tenni, el akarják némítani, le akarják taszítani, de ő továbbmegy. Máshol szolgál. Hirdeti Isten Igéjét. A hely, ahol élünk, a bizonyágtéves helye. Nehéz közeg. Van más hely, van máshol kijelölt terület. Nem kell otthon maradni. Nem kell Názáretben megkeseredni. Jézust egyetlen egy igé jellemzi Lukács evangéliumában: továbbment. Vándorló Krisztusunk van, aki tudja, hogy minden kezdet nehéz. Tisztában van azzal, hogy van hely, ahol szükség van rá, és van hely, ahol persona non grata: nem kívánt személy. Igen, ez a természetes. Jézus továbbmegy. Szolgáinak is tovább kell menni. Egy ház nem ház, egy hajlék nem hajlék, egy város nem ország, egy ország nem az egész világ. Isten pedig Jézusban az egész világot szerette, nem csak Názáretet. Szűkebb pátriája, majd később saját népe nemet mondott az üdvösségre, de voltak, akik befogadták azok közül is. Isten Lelke fúj, ahol és ahogyan akar. Otthon lenni nehéz kereszt. Otthon szolgálni nehéz bizonyágtétel. József fia, az isteni gyermek nem valamit akar nekünk adni, hanem a teljességet, Önmagát. Nem mi fogadjuk el Jézust és beszédét, hanem Őáltala van befogadásunk az Atyánál. Az Atya Általa fogadd gyermekévé. Indulj el Jézussal!

Utóima: Akit a Lélek indít, fohászkodjon a hallottakért.

Úri ima: Mi Atyánk...

Áldás: „Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De, akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el (Ézs 40,30-31).” Ámen.

Ének: 460. dicséret: „Amint vagyok sok bűn alatt...”